

Folkhälsorapport Barn och unga 2021 - Trelleborg

I början av 2021 gjordes en anonym enkätundersökning i årskurs 6, årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2. Region Skåne gjorde undersökningen, i vilken samtliga skånska kommuner deltog. Tidigare undersökningar har gjorts 2012 och 2016.

Syftet är att kartlägga elevernas levnadsvanor och hälsa idag och över tid. Totalt deltog drygt 26 000 skånska elever i undersökningen 2021.

Hela undersökningen finns att läsa under fliken Folkhälsa och Social hållbarhet på Region Skånes hemsida. Länk till rapporten finns här:

[Folkhälsorapport Barn och Unga i Skåne 2021](#)

I anslutning till rapporten finns även Region Skånes applikation för folkhälsostatistik där man hittar data från alla Skånes kommuner.

[Region Skånes verktyg för Folkhälsostatistik](#)

Här nedan följer några diagram som visar utvecklingen över tid i Trelleborgs kommun, samt jämförelse med Skånes genomsnitt för år 2021. Samtliga diagram visar andel elever i procent. Statistiken är könsuppdelad. All statistik redovisas inte för åk 6, eftersom frågorna i enkäten skiljer sig åt en del. Exempelvis fick eleverna i åk 6 inga frågor om narkotika.

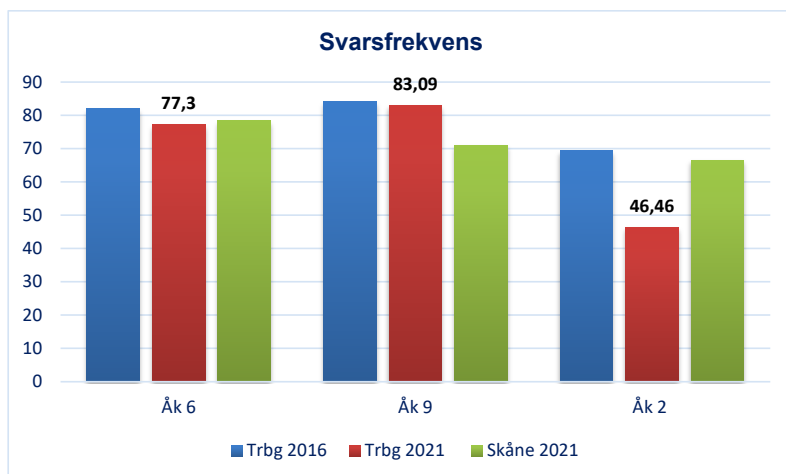
Diagrammen ger en översiktlig bild av utvecklingen på områdena hälsa, levnadsvanor, ANDTS¹, sociala relationer, trygghet, fritid, skola och framtidstro. Diagrammen kan användas som underlag för uppföljning och fortsatt utvecklingsarbete.

Över lag rapporterar en majoritet av eleverna en god hälsa, men det syns en försämring sedan föregående undersökningsår på de flesta områden. Undersökningen omfattar inte någon analys av orsakerna. Datainsamlingen som ligger till grund för den här rapporten genomfördes januari-februari 2021, mitt under pågående covid-19-pandemi. Även om pandemin vanligen inte drabbat barn och unga genom egen allvarlig sjuklighet, har barn och unga på flera sätt påverkats av de smittskyddsåtgärder och samhällsförändringar som följt. En del av resultaten kan misstänkas vara relaterade till pandemin och vidtagna åtgärder.

tog bort: hur

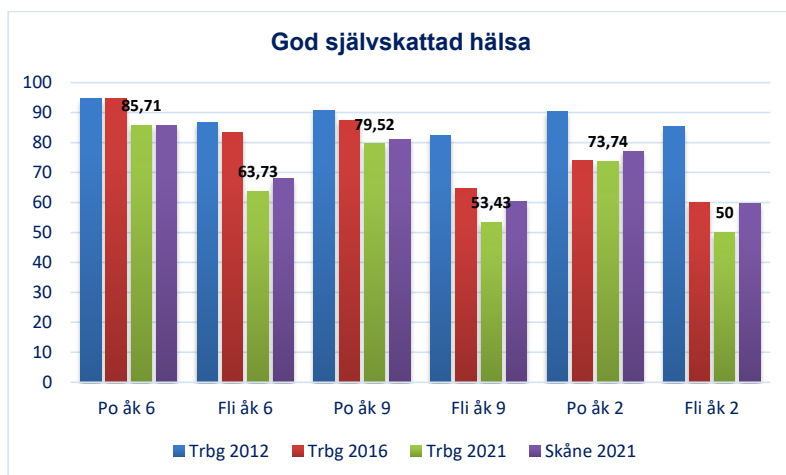
Oaktat orsaker visar resultatet tydligt att barn och ungas välmående och hälsa behöver fortsatt uppmärksamhet. Flera av områdena ingår i Trelleborg kommuns [Strategi för social hållbarhet](#) och är i fokus inom det arbete som genomförs inom [Tryggare Trelleborg](#).

¹ ANDTS=alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Kommentar: Det är bra svarsfrekvens i åk 6 och åk 9, framför allt i åk 9. Betydligt lägre svarsfrekvens i gymnasiets åk 2, som också ligger en bra bit under Skånes genomsnittliga svarsfrekvens. Detta får tas i beaktande vid tolkning av resultaten.

1. Hälsa och välbefinnande

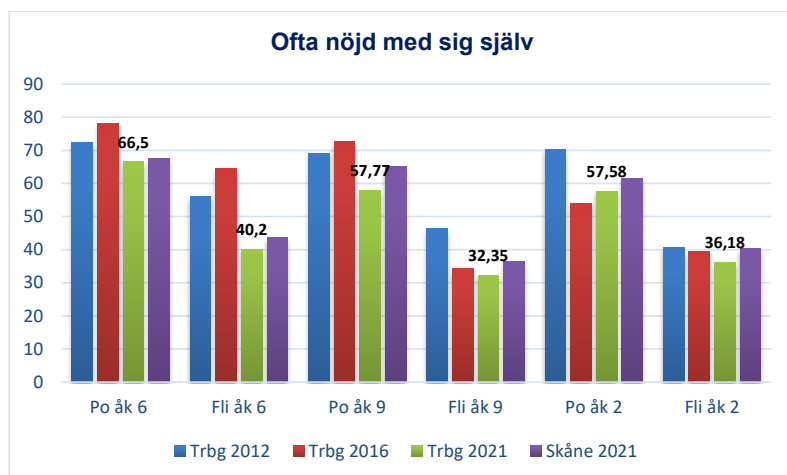
Kommentar: Här inkluderas andel som svarat att de mår mycket bra eller bra. Frågan löd ”Hur mår du rent allmänt?”

Här har det skett en försämring sedan tidigare, framför allt bland flickor i åk 6. Pojkar i gymnasiets åk 2 ligger dock kvar på samma nivå som vid mätningen 2016.

TRELLEBORGS KOMMUN

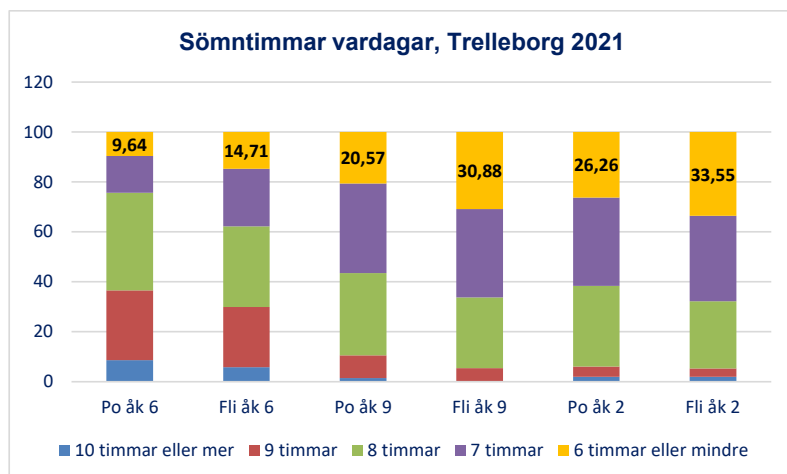
Flickorna har inte god självskattad hälsa i samma utsträckning som pojkarna. Den självskattade hälsan tenderar att vara något lägre i Trelleborg jämfört med Skånes genomsnitt.

Kommentar: Här ställdes frågan ”Känner du dig nöjd med dig själv?”
Här inkluderas de som svarat ”ja, ofta”.

I åk 6 och åk 9 har andelen elever som ofta är nöjda med sig själva minskat jämfört med tidigare undersökningar. Likaså bland flickorna i gymnasiets åk 2. Tydligast är minskningen bland flickor i åk 6. Bland pojkarna i åk 2 har läget tvärtom förbättrats något sedan föregående undersökning.

Genomgående är pojkar ofta nöjda med sig själva i högre grad än flickor.

Kommentar: Eleverna fick ange hur många timmar de brukar sova per natt när det är vardag.

Enligt Vårdguiden 1177² behöver tonåringar sova 8–9 timmar per dygn, men vissa behöver mer sömn än så i puberteten. Många i den här åldern sover mindre än de behöver, vänder på dygnet och har svårt att somna på kvällen.

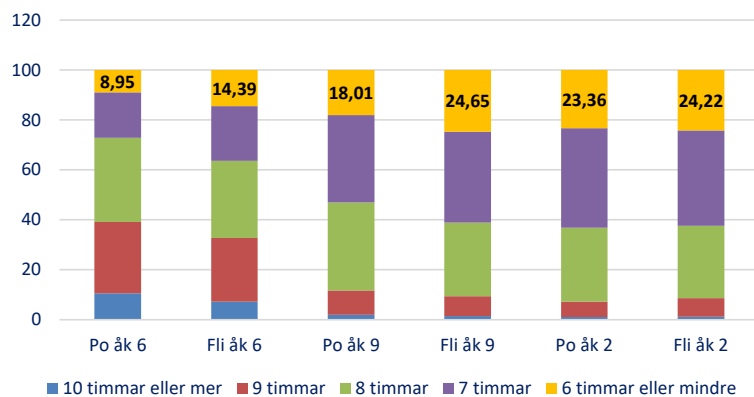
Eleverna i åk 6 sover fler timmar jämfört med elever i åk 9 och gymnasiets åk 2. Pojkar i åk 6 och 9 sover genomgående fler timmar än flickor i samma årskurser. Bland flickor i åk 9 sover exempelvis var tredje flicka 6 timmar eller mindre per natt. I gymnasiets åk 2 råder däremot likartade sömnvanor för pojkar och flickor.

Jämfört med Skånes genomsnitt (se nedan) är det som synes vanligare i Trelleborg att sova 6 timmar eller mindre per natt.

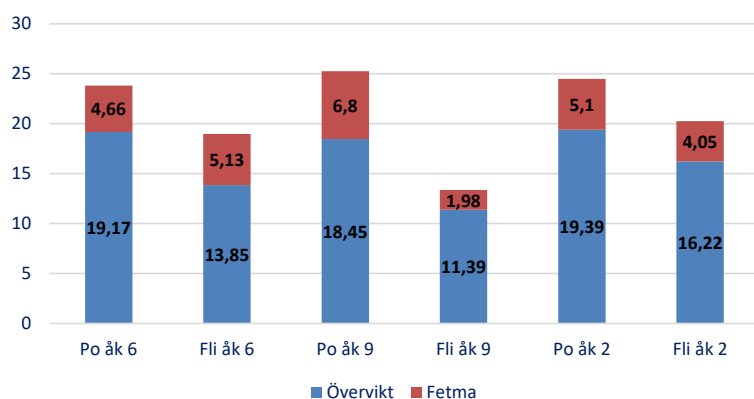
² <https://www.1177.se/Skane/barn--gravid/att-ta-hand-om-barn/barns-somn/barns-somn-i-olika-aldrar/#section-22346>

Sömntimmar vardagar, Skåne 2021

Övervikt och fetma 2021, Trelleborg

Kommentar: Diagrammet visar andel pojkar och flickor i Trelleborg med övervikt respektive fetma. Eleverna har angett sin längd och vikt. Utifrån det har BMI (Body Mass Index) räknats ut enligt fastställda gränsvärden för pojkar och flickor i respektive årskurs, gällande övervikt respektive fetma.

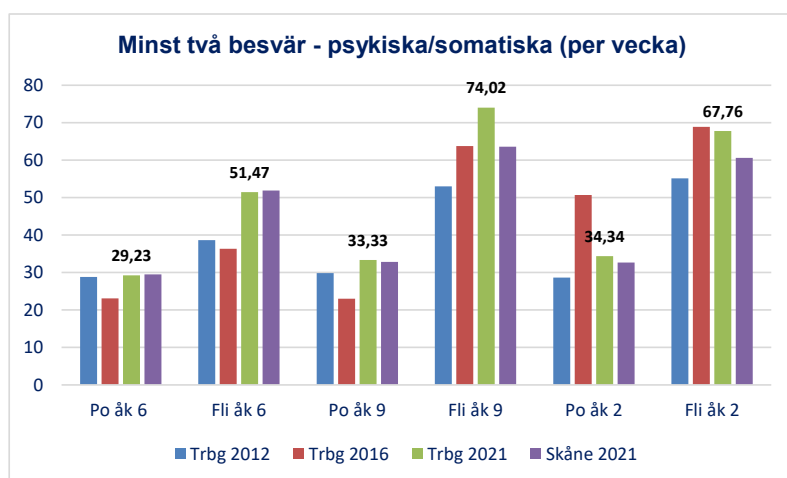
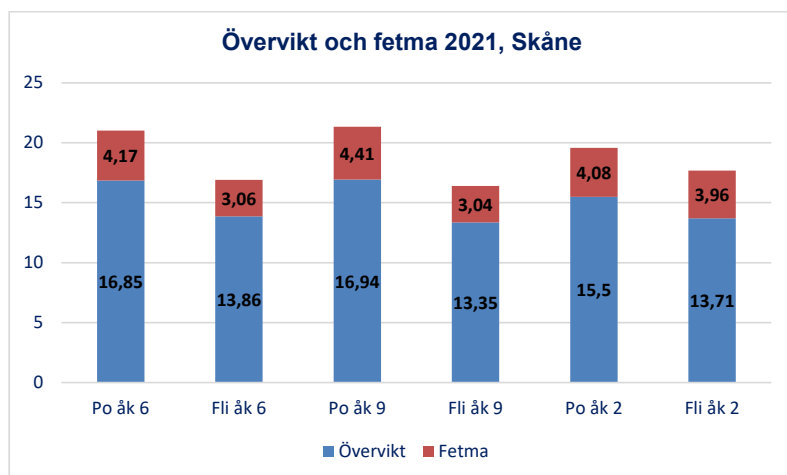
I åk 6 är det något vanligare med övervikt bland pojkar, däremot är fetma i åk 6 i stället något vanligare bland flickor. I åk 9 och gymnasiets åk 2 är det vanligare med både övervikt och fetma bland pojkar än bland flickor. Tydligast är skillnaden i åk 9.

Jämfört med Skånes genomsnitt då det gäller övervikt och fetma kan det konstateras att övervikt och fetma sammantaget är vanligare i Trelleborg. Dock undantaget flickor i åk 9, där flickor i Trelleborg i stället ligger under Skånes

TRELLEBORGS KOMMUN

genomsnitt, se Skånes statistik i diagrammet nedan.

Kommentar:

Frågan lyder: Hur ofta har du under de senaste 6 månaderna haft följande besvär?

a) huvudvärk b) ont i magen c) ont i ryggen d) känt mig nere e) varit irriterad eller på dåligt humör f) ängslig/orolig g) haft svårt att somna h) känt mig yr

Svarsalternativ:

1. I stort sett varje dag
2. Mer än en gång i veckan
3. Ungefär en gång i veckan
4. Ungefär en gång i månaden
5. Sällan eller aldrig

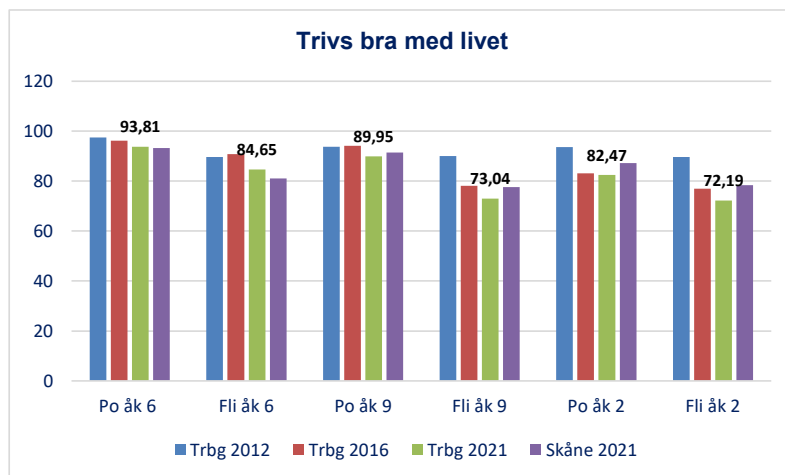
TRELLEBORGS KOMMUN

7 (23)

Andel i ovanstående diagram inkluderar de som svarat "I stort sett varje dag" eller "Mer än en gång i veckan" på minst två av besvaren ovan.

Psykiska eller somatiska (kroppsliga) besvär förekommer i högre grad bland flickor än pojkar och är vanligare i de högre årskurserna. Jämfört med föregående undersökning har förekomsten av psykiska/somatiska besvär ökat i åk 6 och åk 9. Däremot ses en minskning i gymnasiets åk 2.

Jämfört med Skånes genomsnitt är förekomsten densamma bland eleverna i åk 6 samt pojkar i åk 9. Däremot är förekomsten högre i Trelleborg bland flickor i åk 9 och eleverna i gymnasiets åk 2.

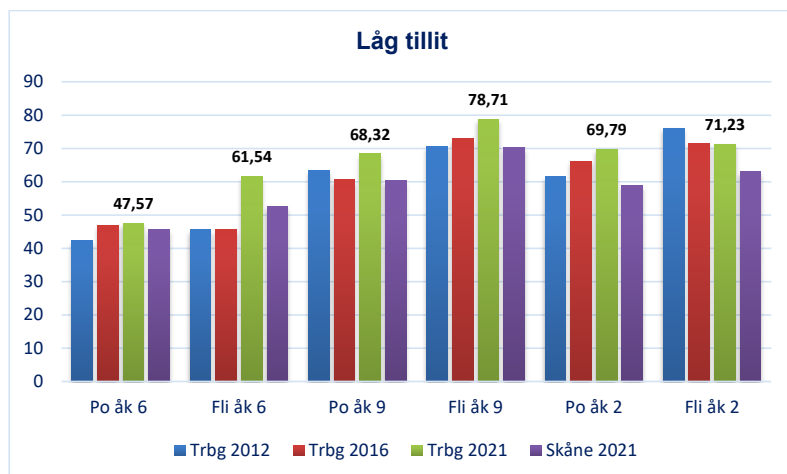
Kommentar: Frågan lyder: "Hur trivs du i stort sett med livet just nu?"

De allra flesta trivs bra med livet, allra störst är trivseln bland de yngre eleverna. Genomgående trivs pojkar bra med livet i större utsträckning än flickor.

Jämfört med tidigare undersökningar går trivseln med livet nedåt, förutom bland pojkar i gymnasiets åk 2 där läget är oförändrat. Jämfört med Skånes genomsnitt är nivån ungefär densamma eller något högre bland eleverna i åk 6. I övrigt är trivseln med livet något lägre i Trelleborg i jämförelse med Skånes genomsnitt.

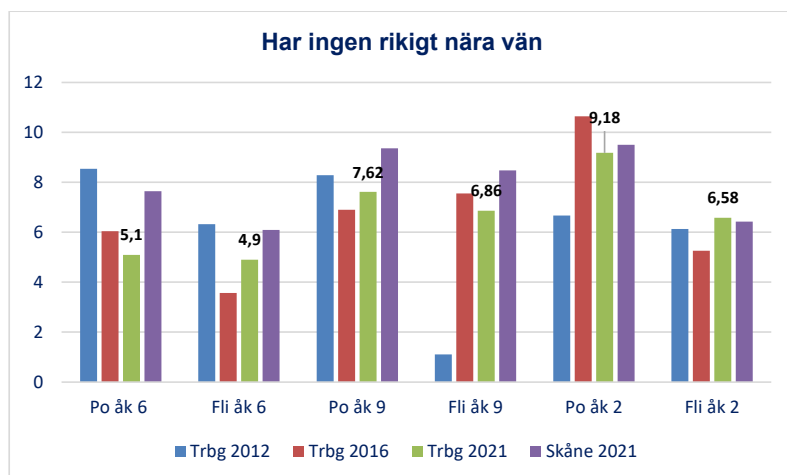

2. Sociala relationer och trygghet

Kommentar: Här har eleverna fått ta ställning till påståendet ”Man kan lita på de flesta människor”. Här inkluderas andel som svarat ”håller inte alls med/håller inte med.”

Andel som upplever låg tillit har ökat sedan 2016, undantaget bland pojkar i åk 6 och flickor i gymnasiets åk 2. Tydligast är ökningen bland flickor i åk 6. Tilliten är lägre i Trelleborg jämfört med Skånes genomsnitt.

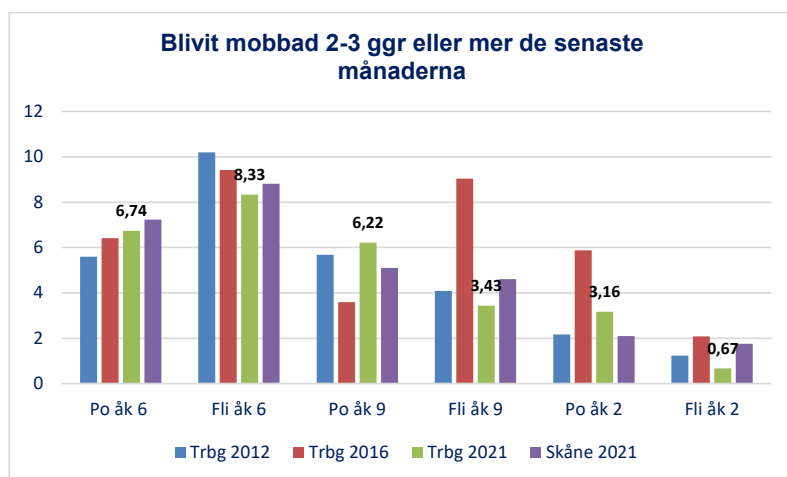
Kommentar: Andel som svarat att de inte har några nära vänner har ökat bland flickor i åk 6, pojkar i åk 9 samt flickor i gymnasiets åk 2. Ju äldre ungdomarna är desto högre andel är det som inte har någon riktigt nära vän. I åk 6 råder i princip

TRELLEBORGS KOMMUN

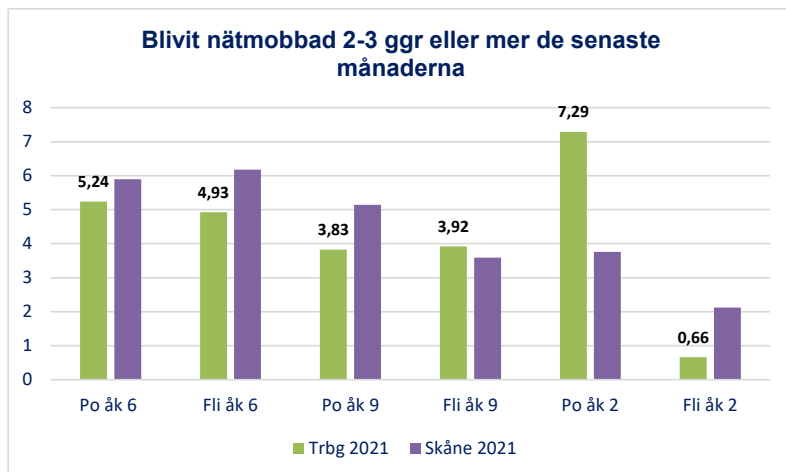
inga skillnader mellan pojkar och flickor, medan det i de högre årskurserna är vanligare bland pojkar att inte ha någon riktigt nära vän.

Jämfört med Skånes genomsnitt ser situationen på det hela taget bättre ut i Trelleborg, med undantag för flickor i gymnasiets år 2 som ligger en bit över Skånes genomsnitt.

Kommentar: Att ha blivit mobbad 2–3 gånger eller mer de senaste månaderna har ökat bland pojkar i år 6 och pojkar år 9 sedan föregående mätning. Bland flickor i samma årskurser ses däremot en minskning, likaså bland eleverna i gymnasiets år 2. Mobbning är vanligast i år 6 och i denna årskurs är mobbning vanligare bland flickor. I de högre årskurserna är mobbning däremot mer förekommande bland pojkar.

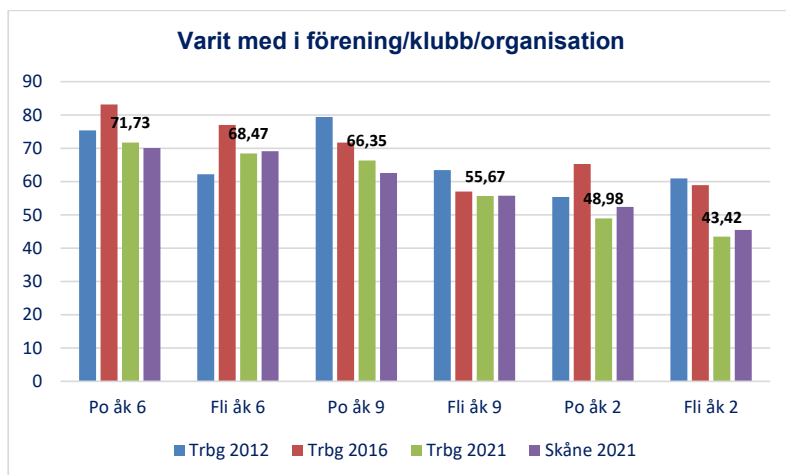
Eleverna i år 6 ligger under Skånes genomsnitt. Detsamma gäller flickor i år 9 och gymnasiets år 2. Omvänt ligger pojkar i år 9 och gymnasiets år 2 en bit över Skånes genomsnitt.

Kommentar: Frågan om nätmobbning har inte funnits med i tidigare undersökningar, därför är det inte möjligt att jämföra bakåt i tiden.

I åk 6 är nätmobbning något vanligare bland pojkar än bland flickor, medan det i åk 9 inte råder någon skillnad mellan könen. I gymnasiets åk 2 råder dock stor skillnad mellan pojkar och flickor; pojkar har utsatts för nätmobbning i betydligt högre utsträckning.

Jämfört med Skåne ligger pojkarna i gymnasiets åk 2 en bra bit över Skånes genomsnitt och flickorna i åk 9 ligger en bit över Skånes genomsnitt. I övrigt förekommer nätmobbning i mindre utsträckning i Trelleborg.

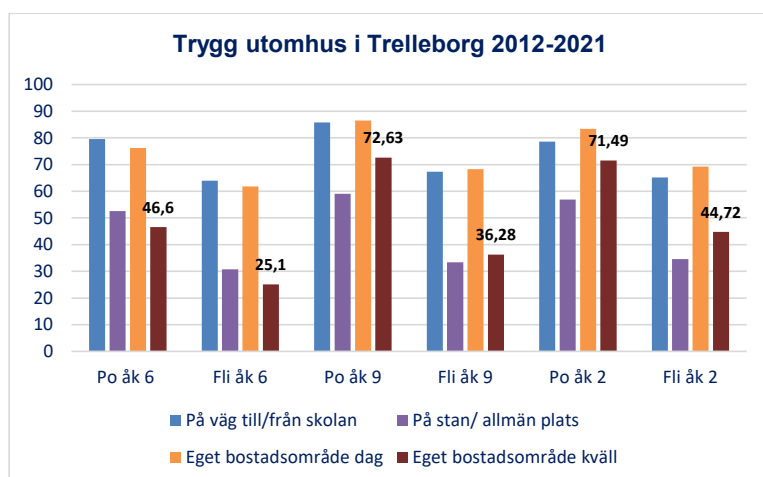
TRELLEBORGS KOMMUN

11 (23)

Kommentar: Frågan avser om man under det senaste året varit med i en förening, klubb eller organisation. Ju yngre eleverna är desto vanligare samt något vanligare bland pojkar än bland flickor.

Jämfört med föregående undersökning 2016 har andelen som är med i en förening, klubb eller organisation minskat i åk 6, åk 9 samt gymnasiets åk 2.

Relaterat till Skånes genomsnitt ligger föreningsdeltagandet i Trelleborgs kommun på ungefär samma nivå då det gäller åk 6 och åk 9, pojkarna i åk 9 ligger dock något över genomsnittet. I gymnasiets åk 2 ligger Trelleborgs kommun däremot under Skånes genomsnitt.

Kommentar: Frågan handlar om eleverna känner sig trygga utomhus på följande ställen: på väg till/från skolan, på stan/allmän plats, eget bostadsområde dag samt eget bostadsområde kväll.

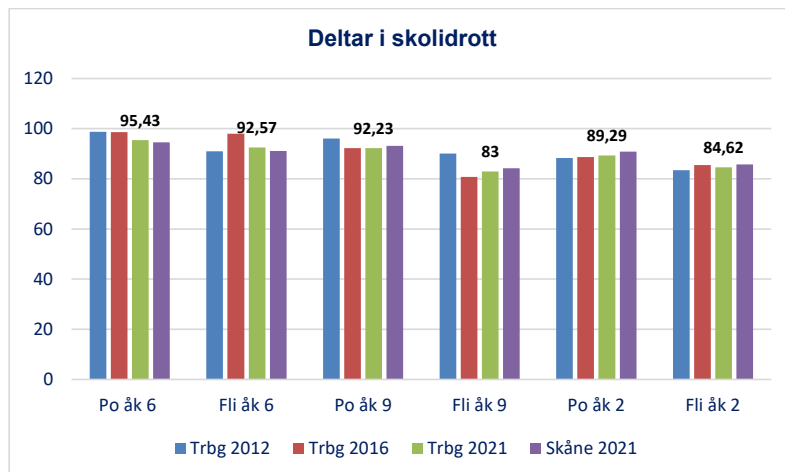
Andelen inkluderar de som svarat ”ja, alltid.”

Denna statistik visar hur det sammantaget sett ut vid de tre undersökningarna 2012, 2016 samt 2021.

Genomgående känner sig pojkar tryggare än flickor. Bland annat råder stora skillnader mellan pojkar och flickor då det gäller trygghet i eget bostadsområde kvällstid. Stora skillnader råder exempelvis också angående trygghet på stan/allmän plats, där flickor inte alls upplever samma grad av trygghet som pojkar.

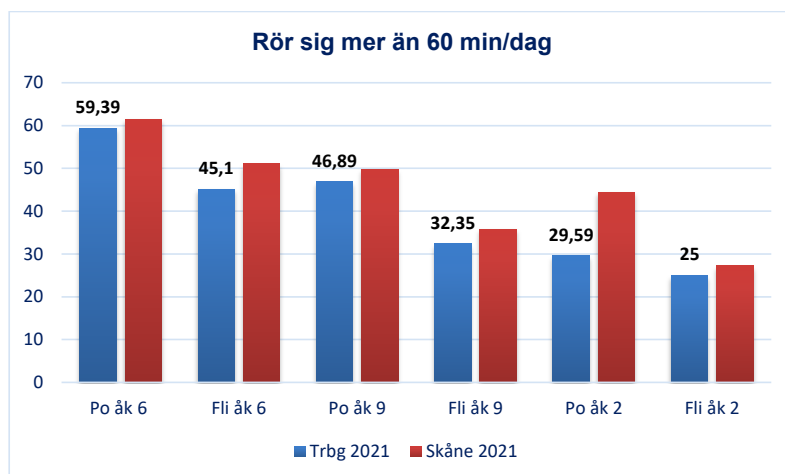
3. Levnadsvanor – matvanor, fysik aktivitet och spelvanor

Kommentar: Frågan lyder: Brukar du vara med på idrotten i skolan?

Andelen inkluderar de som svarat ”Alltid/Nästan alltid” år 2012 och 2021 samt 2016 ”Om JA på fråga om man har schemalagd idrott - Alltid/Nästan alltid.”

Andelen som alltid/nästan alltid deltar i skolidrotten minskar ju högre upp i klasserna eleverna kommer, särskilt bland flickor. Bilden har sett likadan ut över tid och det syns ingen skillnad mellan eleverna Trelleborg och genomsnittligt i Skåne

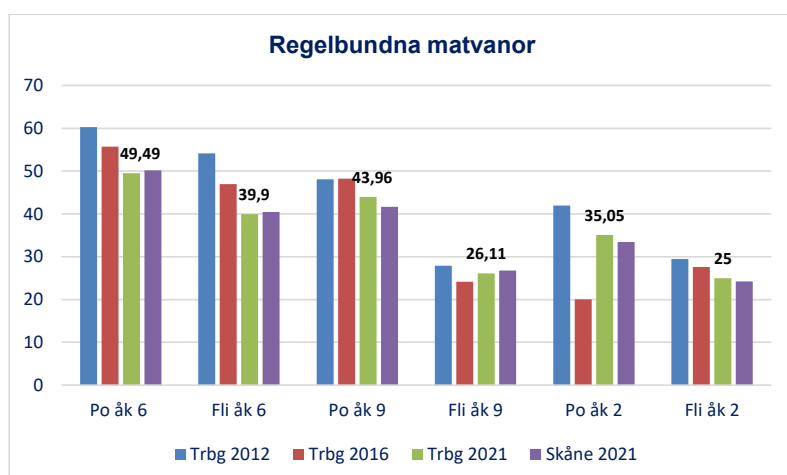
TRELLEBORGS KOMMUN

13 (23)

Kommentar: Frågan lyder: Hur mycket rör du dig i snitt per dag (till exempel går cyklar eller tränar)? Frågan fanns inte med i undersökningen 2012 och 2016, varför det inte går att jämföra över tid.

Rekommendationen, som bygger på vedertagen forskning, är att barn och unga i genomsnitt bör vara fysiskt aktiva minst 60 minuter per dag, på en måttlig till hög intensitet som ger ökad puls och andning. Vilka aktiviteter som är lämpliga beror på barnets ålder och utveckling.

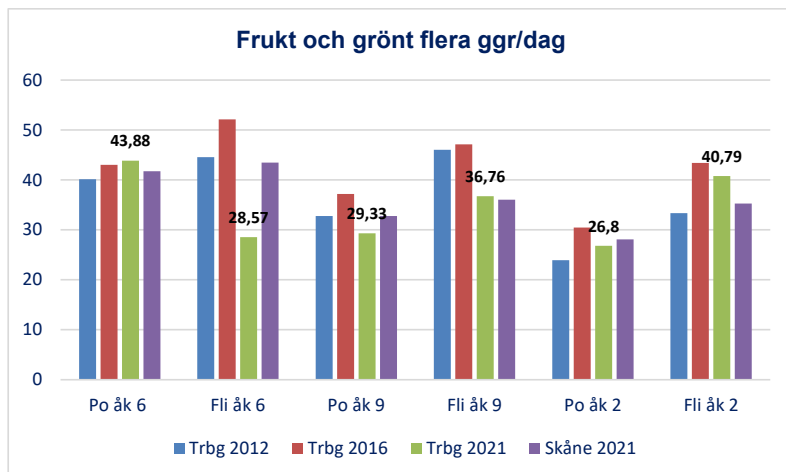
Andelen inkluderar de som svarat att det rör sig mer än 60 minuter per dag. Det är knappt 60 % av pojkarna i åk 6 och andelen minskar med åldern, endast en tredjedel av pojkarna i gymnasiet åk 2 når rekommendationen. Bland flickor är andelen ännu lägre. Andelen som rör sig minst 60 minuter om dagen är, för båda könen och alla årskurser, lägre i Trelleborg än genomsnittligt i Skåne.

Kommentar: Frågan handlar om hur ofta eleverna äter frukost och lagad mat, både mitt på dagen och på kvällen. Andelen inkluderar dem som svarat "varje dag".

Barn och unga behöver mat regelbundet, frukost, lunch och middag, för att få tillräckligt med energi och näring under dagen. Regelbundna matvanor gör det dessutom lättare att utveckla en bra känsla för att äta lagom mycket och känna hunger och mättnad. Det är regelbundenheten, inte klockslagen, som är viktiga.

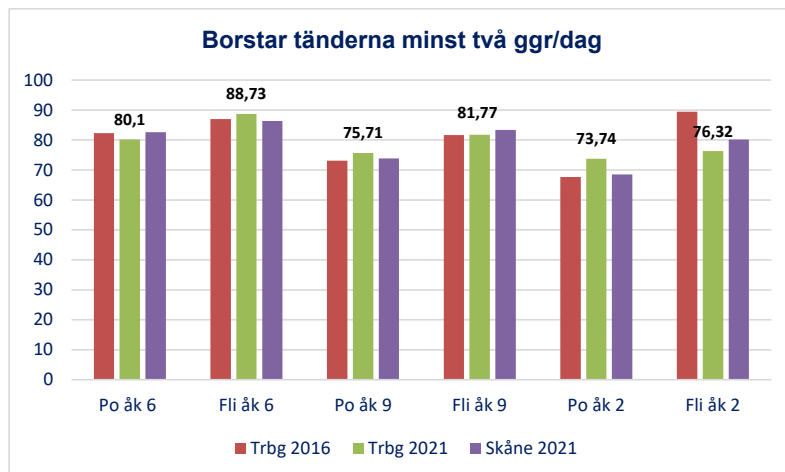
Andelen elever med regelbundna matvanor har minskat mycket sedan 2012. Bilden visar att inte ens hälften av alla barn har matvanor som lever upp till rekommendationen. Allra mest alarmerande är flickor i åk 9 och åk 2 gymnasiets brist på regelbundna matvanor.

Kommentar: Frågan handlar om hur ofta eleverna brukar äta a) grönsaker b) frukt eller bär. Diagrammet visar andelen som svarat "flera gånger om dagen" på minst en del fråga.

Rekommendationen för barn är 4 knytnävar (400 g) frukt/grönt och baljväxter per dag. Våldigt många studier visar att regelbundet intag av grönt är bra för hälsan och minskar risken för en rad sjukdomar samt för övervikt.

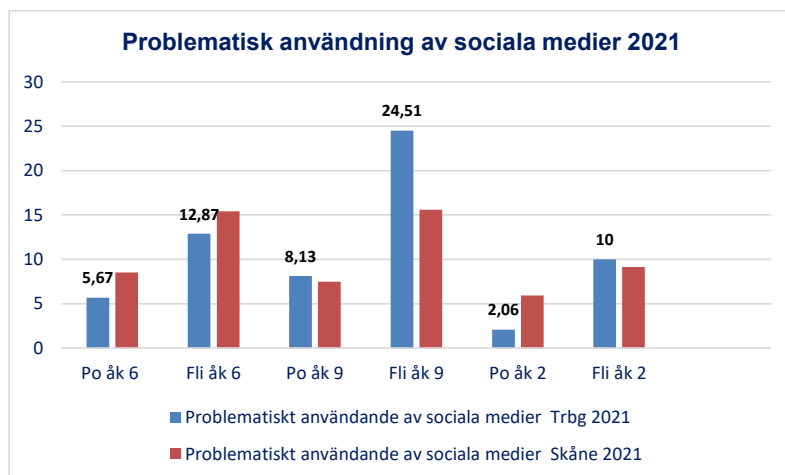
Förutom för pojkar i åk 6 har andelen som äter frukt/grönt flera gånger om dagen minskat sedan förra folkhälsokartläggningen. I åk 9 och åk 2 gym äter flickor mer grönt än pojkar, men inte ens hälften av eleverna äter frukt och grönt flera gånger per dag.

Kommentar: Frågan fanns inte med i Folkhälsoundersökning Barn och unga år 2012. Frågan 2016 och 2021 lyder: Hur ofta borstar du tänderna? Diagrammet visar andelen som svarat ”2 eller flera gånger per dag”.

Mun och tandhälsa spelar stor roll för hälsan. Det finns samband mellan god tandhälsa och våra vanligaste folksjukdomar. Tandhälsan har också en social gradient, hur munnen ser ut har betydelse för hur individen uppfattas.

Bilden visar att många elever, särskilt pojkar, behöver borsta flitigare för att motverka framtida besvär.

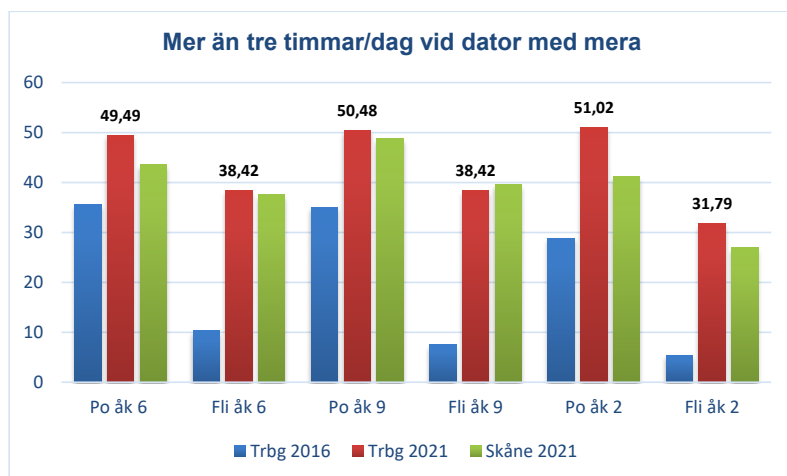
Kommentar: Ovanstående diagram visar andel elever som svarat att de haft allvarliga konflikter med föräldrar eller syskon på grund av sitt användande av sociala medier.

TRELLEBORGS KOMMUN

Problematiskt användande av sociala medier förekommer i högre utsträckning bland flickor, mest utbrett i åk 9.

Jämfört med Skånes genomsnitt råder mindre problematik bland elever i åk 6. Eleverna i åk 9 i Trelleborg ligger däremot över Skånes genomsnitt, framför allt då det gäller flickor. I gymnasiets åk 2 är förekomsten betydligt lägre bland pojkar i Trelleborg, medan flickor ligger strax över Skånes genomsnitt.

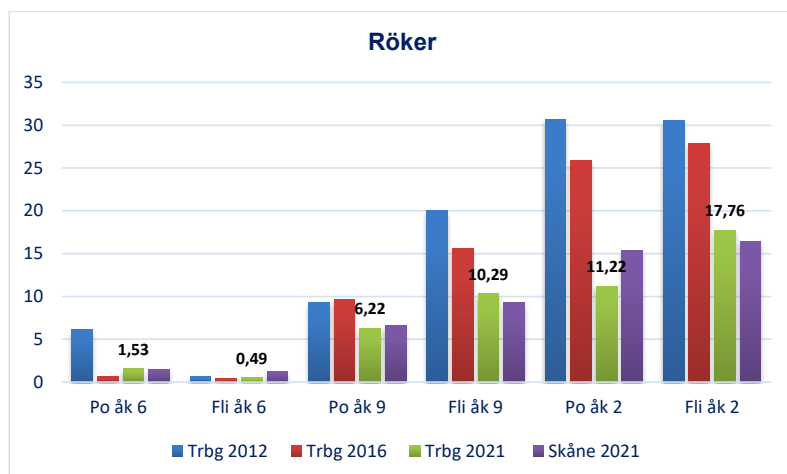
Kommentar: Frågan år 2021 lyder ”Hur många timmar per dag spelar du dator-, mobil-, konsol-, eller tv-spel?” År 2016 var frågan avgränsad till datorspel eller konsolspel.

Med tanke på att frågan ändrats mellan 2016 och 2021 är det svårt att bedöma hur pass stor ökningen egentligen är mellan dessa undersökningsår.

Det kan dock konstateras att varannan pojke i samtliga årskurser tillbringar mer än tre timmar/dag framför skärmen på sin fritid. Även för flickor är det mycket skärmtid, även om de inte når upp i samma nivå som pojkar. Jämfört med Skånes genomsnitt tillbringar skolelever i Trelleborg mer tid framför dator med mera. Dock undantaget flickor i åk 9, som i stället ligger under Skånes genomsnitt.

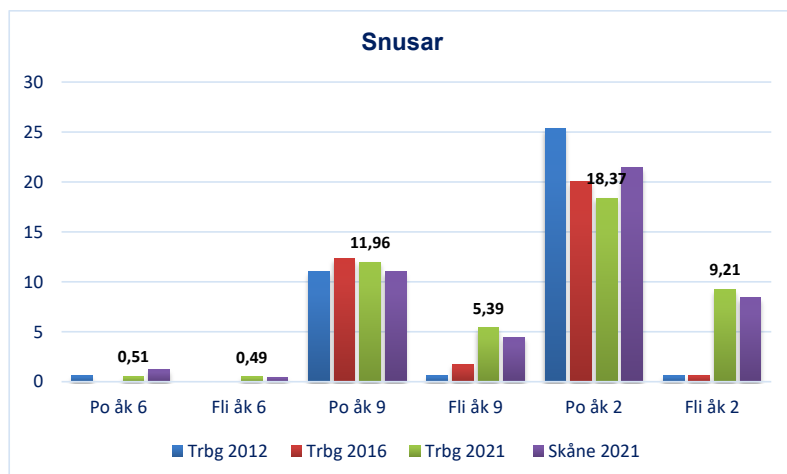

4. Levnadsvanor – tobak, alkohol och droger

Kommentar: Här inkluderas de som svarat att de röker varje dag/nästan varje dag/på fest/ibland.

Rökningen har i det stora hela minskat, med undantag för en liten ökning bland pojkar i årskurs 6. Flickorna i åk 9 och gymnasiets åk 2 röker något mer jämfört med Skånes genomsnitt. Rökning bland pojkarna ligger däremot något under Skånes genomsnitt.

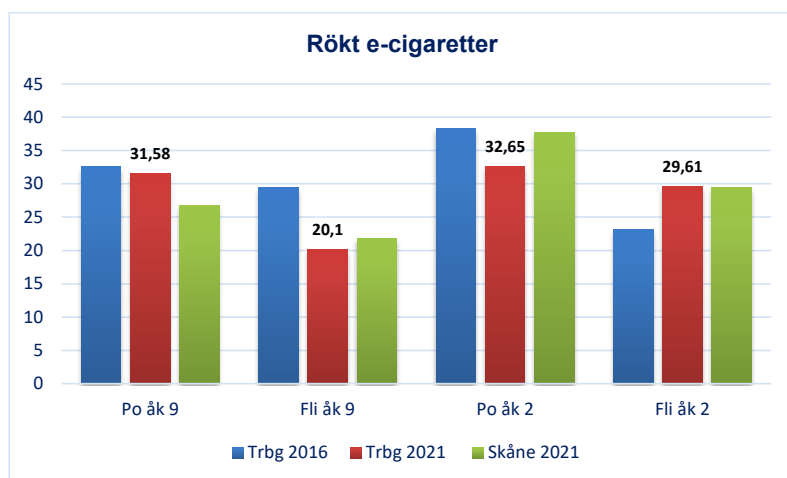

Kommentar: Här inkluderas de som svarat att de snusar varje dag/nästan varje dag/ibland.

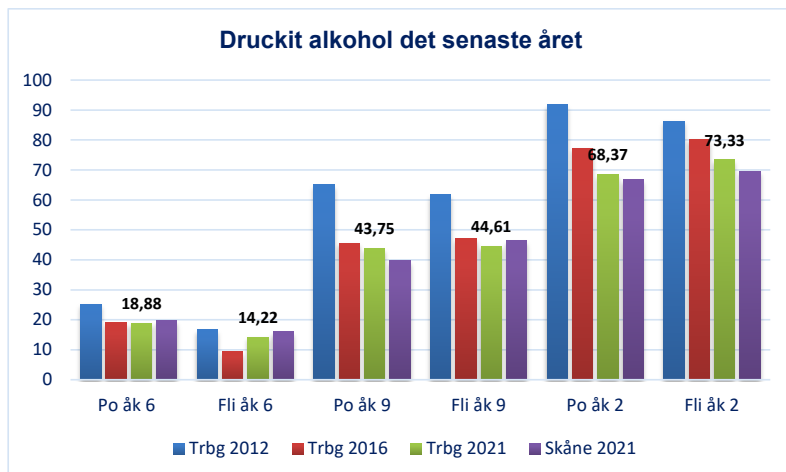
TRELLEBORGS KOMMUN

Snusningen har ökat lite bland pojkarna i årskurs 6, däremot ses en minskning bland pojkar i åk 9 och gymnasiets åk 2. En tydlig ökning ses bland flickorna. Flickorna i åk 9 och gymnasiets åk 2 snusar också något mer jämfört med Skånes genomsnitt. Detsamma gäller pojkarna i åk 9. Pojkarna i gymnasiets åk 2 snusar däremot mindre jämfört med Skånes genomsnitt.

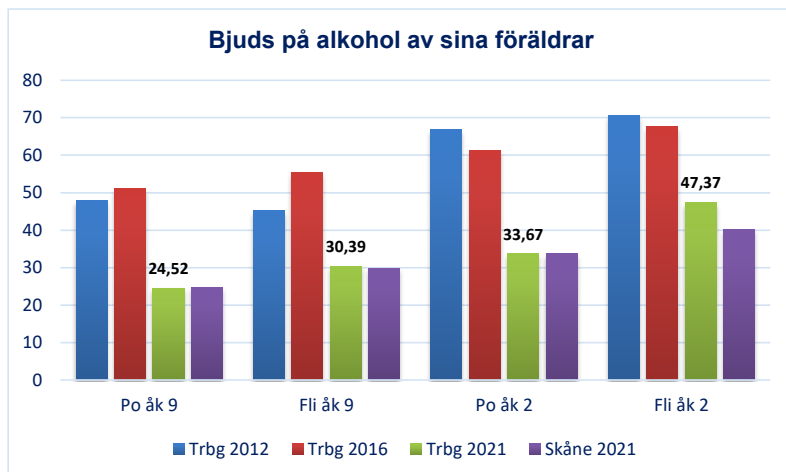
Kommentar: Här inkluderas de som svarat att de rökt e-cigarett under de senaste 30 dagarna/under de senaste 12 månaderna/för mer än 12 månader sedan.

Användning av e-cigarett har minskat i åk 9 samt bland pojkar i gymnasiets åk 2. Däremot ses en ökning bland flickor i gymnasiets åk 2. Pojkarna i åk 9 har rökt e-cigarett i större utsträckning, jämfört med Skånes genomsnitt.

Kommentar: Här inkluderas de som svarat att de druckit alkohol minst en gång under de senaste 12 månaderna.

Andel elever som druckit alkohol de senaste 12 månaderna har ökat bland flickor i åk 6. När det gäller pojkarna i åk 6 är läget oförändrat. I övrigt har alkoholkonsumtionen minskat. Jämfört med Skånes genomsnitt är det en något högre andel alkoholkonsumenter bland pojkar i åk 9 samt bland eleverna i gymnasiet åk 2.

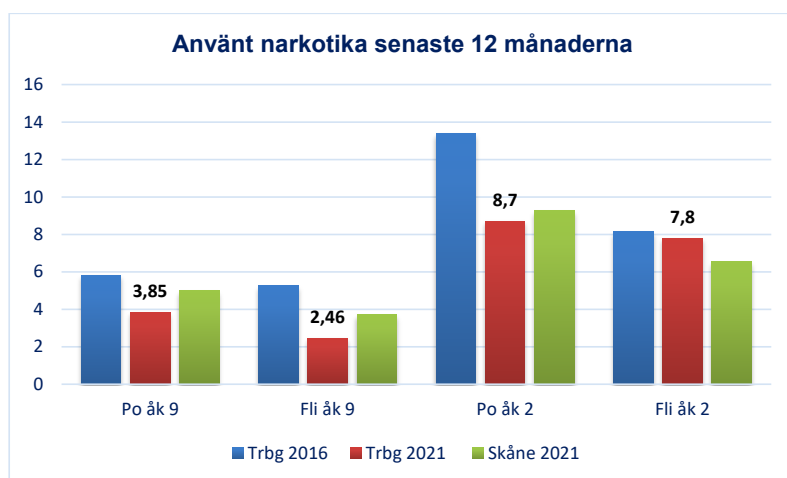
Kommentar: Andelen elever i åk 9 och gymnasiet åk 2 som blir bjudna på alkohol av sina föräldrar har minskat över tid. Det är något vanligare att flickor blir bjudna. Här ligger Trelleborgs kommun på ungefär samma nivå som Skånes genomsnitt, förutom flickorna i gymnasiet åk 2 som tvärtom ligger en bit över

TRELLEBORGS KOMMUN

Skånes genomsnitt.

Det är väldigt positivt att föräldrar idag är mindre benägna att bjuda. Region Skånes sambandsanalys visar att ungdomar som bjuds på alkohol av sina föräldrar intensivkonsumerar³ alkohol i högre utsträckning än ungdomar som inte blir bjudna. Tonårsföräldrar är alltså en väldigt viktig målgrupp i det förebyggande arbetet.

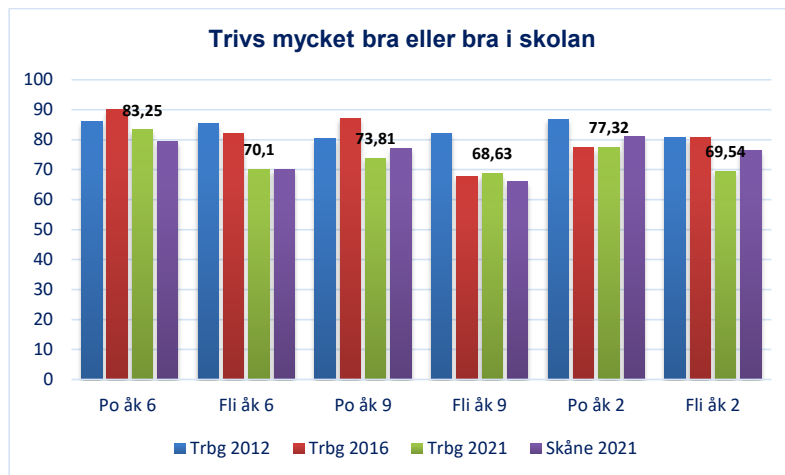
Kommentar: När det gäller andel som använt narkotika under de senaste 12 månaderna ses en minskning i både åk 9 och gymnasiets åk 2.

Jämfört med Skånes genomsnitt är narkotikaanvändning under de senaste 12 månaderna mindre vanligt i Trelleborg då det gäller åk 9 samt pojkarna i gymnasiets åk 2. Däremot är det högre andel flickor i gymnasiets åk 2 som, jämfört med Skånes genomsnitt, använt narkotika de senaste 12 månaderna. Cannabis är det preparat som dominerar.

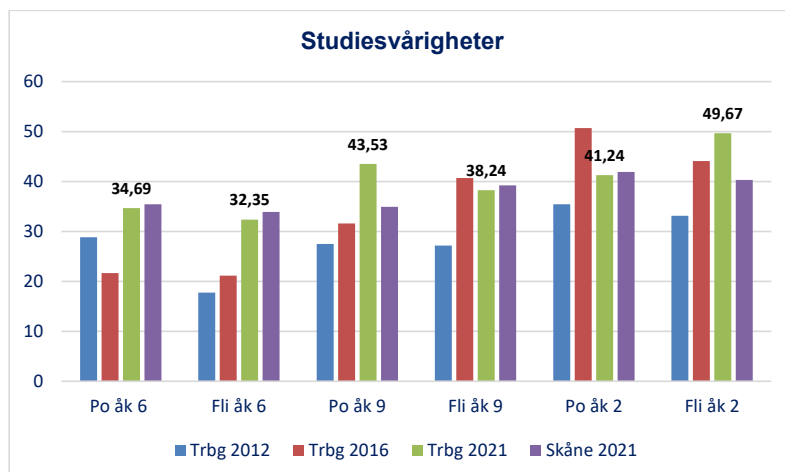
³ Intensivkonsumtion: Att vid ett och samma tillfälle ha druckit alkohol motsvarande minst fyra burkar starköl eller stark cider/alkoläsk eller sex burkar folköl eller en hel flaska vin eller 25 cl sprit (ca 6 shots eller drinkar).

5. Skolan

Kommentar: Frågan gäller hur väl eleverna trivs i skolan. Andelen visar de elever som svarat "Mycket Bra/Bra". Som framgår av diagrammet har andelen minskat betydligt i alla redovisade grupper, utom för flickor i åk 9 och pojkar i gymnasiets åk 2, där andelen är oförändrad sedan föregående undersökning.

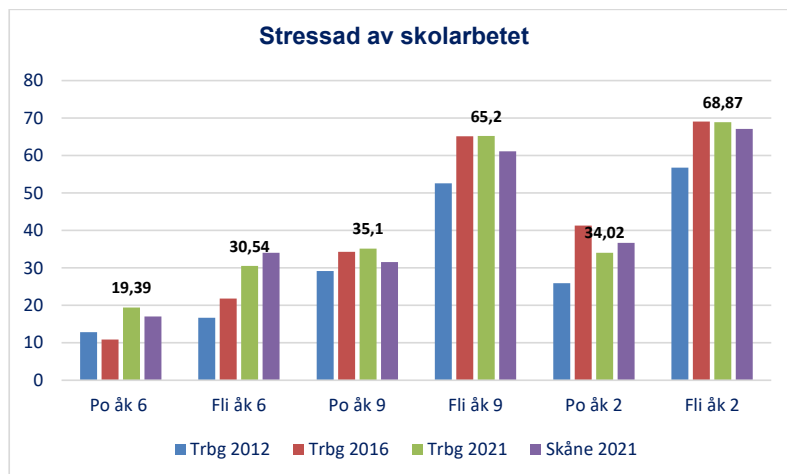

Kommentar: Frågan gäller om eleven har svårigheter med något av följande: Att följa med under lektionerna/Att göra läxor eller liknande uppgifter/Att förbereda mig inför prov/Att hitta den studieteknik som passar mig bäst/ Att komma i gång med eller slutföra uppgifter som kräver egna initiativ/ Att utföra skriftliga uppgifter/Att utföra uppgifter som kräver läsning (exempelvis bok).

TRELLEBORGS KOMMUN

Andelen inkluderar elever som svarat Mycket/Ganska mycket på tre frågor eller fler. Andelen elever i åk 6 samt pojkar åk 9 med studiesvårigheter har ökat mycket i Trelleborg sedan föregående undersökning.

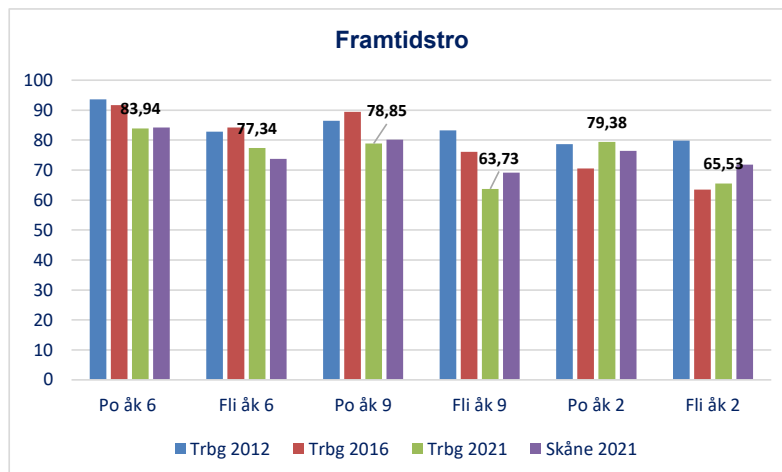
Kommentar: Frågan lyder: "Känner du dig stressad av ditt skolarbete?"
Här inkluderas de som svarat ganska mycket eller mycket.

Förekomst av stress på grund av skolarbete har ökat i åk 6. I åk 9 är läget detsamma som 2016, likaså bland flickor i gymnasiets åk 2. Bland pojkar i gymnasiets åk 2 har stressen i stället minskat.

Genomgående är stress på grund av skolarbete vanligast bland flickor, det råder betydande skillnader mellan flickor och pojkar. Jämfört med Skånes genomsnitt varierar det något. I Trelleborg uppger pojkar i åk 6, eleverna i åk 9 samt flickor i gymnasiets åk 2 något högre grad skolrelaterad stress. I övrigt ligger Trelleborg något under Skånes genomsnitt.

6. Framtidstro

Kommentar: Här inkluderas andel som svarat att de ser mycket ljust på framtiden/ganska ljust på framtiden.

I åk 6 och åk 9 har andelen med en mycket eller ganska ljus syn på framtiden minskat jämfört med tidigare undersökningar. I gymnasiets åk 2 har däremot framtidstron gått i en positiv riktning sedan undersökningen 2016, framför allt bland pojkar.

Pojkar har genomgående högre grad av framtidstro jämfört med flickor. Jämfört med Skånes genomsnitt har elever i åk 9 och samt flickor i gymnasiets åk 2 lägre grad av framtidstro.